

Skötselplan för naturreservatet Södra Mösjöhult

Innehållsförteckning

Beskrivningsdel	3
1. Syftet med reservatet	4
2. Uppgifter om naturreservatet	5
3. Historia och historisk markanvändning	6
4. Områdets bevarandevärden	6
4.1 Geovetenskapliga värden och förhållanden	6
4.2 Biologiska värden	6
4.3 Kulturhistoriska värden	7
4.4 Friluftsliv	7
4.5 Anläggningar	7
5. Genomförda inventeringar och dokumentation	7
Plandel	8
6. Bevarandemål och skötselåtgärder	8
7. Jakt	10
8. Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp	11
9. Utmärkning	11
10. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	11
11. Förvaltning, tillsyn och uppföljning	11
12. Karta till skötselplan	13

Beskrivningsdel

Södra Mösjöhult utgörs av en äldre barrskog med tall och gran. Skogen växer på basisk mark och hyser många arter som gynnas av en basisk markmiljö. Terrängen i området är flack men bitvis stenig och med hela gradienten från berg i dagen med renlavar och andra mycket torra områden till fuktstråk med vitmossor.

I området har särskilt många svamparter hittats, bland andra de rödlistade arterna taggfingersvamp (VU), orange taggsvamp (NT) och motaggsvamp (NT) samt dropptaggsvamp, blomkålssvamp, kryddspindling och klubbspindling. Orkidén knärot (VU) och blåsippa förekommer på flera ställen och några fynd av grönpyrola har också gjorts. Området är utpekad i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Södra Mösjöhult är en del av ett större område med flera värdefulla kalkbarrskogar väster om Fagerhult, på gränsen mellan Kronobergs och Kalmar län.

I skötselplanen anges i förekommande fall rödlistekategori för arter som omfattas av Artdatabankens rödlista 2020. Den svenska rödlistan är ett mått på arters utdöenderisk i landet och kategorierna är följande:

NT = Nära hotad

VU = Sårbar

EN = Starkt hotad

CR = Akut hotad

Arter inom kategorierna VU, EN och CR omfattas av begreppet "hotade".

1. Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- vårda och bevara barrblandskog på basisk mark samt det växt-, djur- och svamliv som är knutet till denna naturmiljö
- skogen ska vara naturskogsartad genom att vara varierad, lövrik och flerskiktad med inslag av gamla träd, grova träd, ihåliga träd, död ved och gläntor.

Syftet ska uppnås genom att:

- naturmiljön bevaras genom föreskrifter som reglerar skogsbruk och olika typer av exploatering
- skogen formas av naturliga processer vilket kan efterliknas med naturvårdande skötsel. Skötsel utförs för att bibehålla skoglig kontinuitet och kontinuerlig småskalig förnygring samt för att skapa livsmiljöer för biologisk mångfald.

2. Uppgifter om naturreservatet

Tabell 1. Administrativa data

Naturreservatets namn	Södra Mösjöhult
NVR-id	2062663
Län	Kronoberg
Kommun	Uppvidinge
Natura 2000-område	Nej
Socken	Åseda
Lägesbeskrivning	Södra Mösjöhult ligger mellan byarna Mösjöhult och Stödsboda, ca 12 km öster om Åseda.
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 532984, Y: 6332513
Naturgeografisk region	13 Sydsvenska höglandets ostdel
Huvudsaklig objektkategori	U1 Barr-naturskog nedan gränsen för fjällnära område
IUCN-kategori	0, Områden som ej kan klassificeras enligt IUCN:s system
Fastigheter och ägarkategori	Mösjöhult 2:8, (del av tidigare 2:3), Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	Ledningsrätt 0760-14/34.1, Upp com AB
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	7,3 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden.

Typ	Värde
Naturtyper	Barrblandskog
Strukturer	Äldre träd, grova träd, död ved
Arter	Taggfingersvamp, orange taggsvamp, motaggsvamp, knärot, grönpyrola

3. Historia och historisk markanvändning

På kartan till laga skifte från 1840-talet framgår att området på den tiden utgjorde en del av byn Mösjöhults utmark. Hela området betecknas "hage" och har hört till Mösjöhult Östregård. Området har med största sannolikhet betats och varit trädklätt men avsevärt glesare än idag. Än idag finns enar kvar som minner om ett öppnare landskap.

På lantmäteriets ekonomiska karta från 1950-talet är området beskogat.

4. Områdets bevarandevärden

4.1 Geovetenskapliga värden och förhållanden

Enligt Sveriges geologiska undersöknings karttjänst utgörs berggrunden i området av en gabbroid-dioritoid bergart, det vill säga en av de basiska bergarter som populärt betecknas grönsten eftersom den är svartgrön till utseendet. Jordarten är ett tunt lager morän.

4.2 Biologiska värden

Hela reservatsområdet är täckt av olikåldrig barrblandskog med ungefär hälften tall och hälften gran samt en liten del björk och asp. Skogen är omkring 120 år gammal. En hel del enar finns kvar från den tid då skogen var ännu öppnare. Området är flackt och delvis stenigt och med hela gradienten från berg i dagen med renlavar och andra mycket torra områden till fuktstråk med vitmossor. Skogen är mosaikartad med omväxlande slutet trädskikt och mera öppna, luckiga partier. Andelen död ved i området är låg.

Skogen hyser många arter som gynnas av en basisk markmiljö, bland andra de rödlistade mykorrhiza-svamparna taggfingersvamp (VU), orange taggsvamp (NT) och motaggsvamp (NT) samt dropptaggsvamp, zontaggsvamp, kryddspindling och klubbspindling. Förutom att dessa arter endast förekommer i områden med basisk berggrund så hittas de oftast också endast i olikåldrig skog med lång trädkontinuitet, ofta skog som betats och som är ljus och luckig.

I området hittas även blomkålssvamp som är knuten till äldre tallar, orkidén knärot (VU) som trivs i äldre barrskog och några fynd av blåsippa och grönpyrola har också gjorts. Skalbaggen bronsbjon som är knuten till döda eller döende äldre granar och tallar har hittats i området. Skogskovall och stor blålocka förekommer.

4.3 Kulturhistoriska värden

Det finns inga registrerade fornlämningar eller övriga kulturlämningar inom det område som förklaras som naturreservat.

4.4 Friluftsliv

4.4.1 Tillgänglighet

Reservatet ligger precis väster om väg 965 mellan Mösjöhult och Stödsboda. Närmaste busshållplats ligger vid väg 23/37, ca 2 km norrut.

4.4.2 Slitage och störningar

Naturen i området bedöms inte vara känslig för slitage och störningar.

4.5 Anläggningar

Det finns inga anläggningar i naturreservatet. En mindre skogsväg skär genom reservatets sydvästra hörn.

5. Genomförda inventeringar och dokumentation

[https://apps.sgu.se/kartvisare/SGUs Kartvisare](https://apps.sgu.se/kartvisare/SGUsKartvisare)

Lantmäteriet, 1836. "Charta öfver Utägorne till Mösjöhult Östre och Wästergårdarne i Kronobergs Län, Uppvidinge Härad och Åsheda Socken Författad vid Laga Skifte år 1936 af A J Westerdahl". Akt nr:07-åse-181

Skogsstyrelsen distrikt Kronoberg, 2018. Nyckelbiotopsinventering.

SLU Artdatabanken (2025). Artfakta: knärot (*Goodyera repens*).

<https://artfakta.se/taxa/220787> [2025-06-18]

SLU Artdatabanken (2025). Artfakta: orange taggsvamp (*Hydnellum aurantiacum*). <https://artfakta.se/taxa/4361> [2025-06-18]

SLU Artdatabanken (2025). Artfakta: motaggsvamp (*Sarcodon squamosus*).

<https://artfakta.se/taxa/5966> [2025-06-18]

SLU Artdatabanken (2025). Artfakta: taggfingersvamp (*Ramaria karstenii*).

<https://artfakta.se/taxa/256335> [2025-06-18]

Plandel

6. Bevarandemål och skötselåtgärder

Lövmik barrblandskog (7,3 ha)

Bevarandemål

Lövmik barrblandskog där lövandelens på lång sikt är minst 30% (andel av grundytan). Natura 2000-livsmiljötypen taiga (9010) är målbild. I skogen finns gott om hålträd, stående och liggande död ved samt en mosaik av omväxlande ljusa luckor och mer slutna partier samt träd i olika åldrar.

Volymen död ved i området bör öka men ska hållas på en sådan nivå att inte rödlistade och sällsynta svampar och växter (se rubrik 4.2 ovan) livsmiljö påverkas negativt. För mycket död ved, till exempel på grund av insektsangrepp, kan leda till ökad förna- och kväveanrikning som kan ge negativ påverkan. Mängden kan i delar av området behöva ligga lägre än målnivån för livsmiljötypen "taiga". Denna hänsyn gäller både nu kända arter och de som kan komma att upptäckas inom området framöver.

Hydrologin ska vara naturlig och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan.

Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt fallna träd och luckbildning, liksom störningar, till exempel insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka områdets dynamik och struktur.

Främmande, invasiva eller expansiva arter ska inte finnas i området. Området ska vara artrikt med naturtypiska arter.

Skötselåtgärder

Naturliga processer kommer med tiden att skapa förändringar i mindre eller större skala. Skötseln får därför anpassas löpande utifrån de händelser som sker naturligt (i den mån vi kan kalla det naturligt när människan även påverkar klimat och omgivande skogsekosystem). Området kommer också på samma sätt även att påverkas av närmast omgivande skogars skötsel och tillstånd. För att upprätthålla skiktning, kontinuerlig småskalig föryngring och variation i trädslagsblandning och öppenhet i området kommer det att krävas naturvårdande skötsel genom främst småskaliga, kontinuerliga åtgärder.

- Löpande tillsyn av granbarkborreangrepp. Vid behov görs åtgärder för att begränsa spridning av angrepp. Tillsyn görs också av andra naturliga processer som kan leda till behov av naturvårdande skötsel. Åtgärder är till exempel barkning där veden lämnas kvar eller bortkörning av ved. Bedömning av hur veden ska hanteras görs vid varje enskild åtgärd utifrån bevarandemålen.
- Punktinsatser för att gynna särskilt gamla träd, grova träd eller lövträd får göras.
- Död ved och hålträd kan aktivt skapas med olika metoder, till exempel ringbarkning eller kapning till högstubbar.
- All död ved av tall och lövträd lämnas inom området. Död ved av gran får tas bort ur området om detta bedöms vara lämpligt efter en sammanvägd bedömning utifrån bevarandemål (se ovan kap 6.1). Detta gäller både naturligt uppkommen ved och från skötselåtgärder. Död ved kan också flyttas inom området och kan samlas i faunadepåer. Grov död ved av de i området naturligt förekommande trädslagen kan tillföras utifrån.
- Småskalig skötsel för att bibehålla skogens skiktning, öka trädslagsblandning, öka lövandel och trygga kontinuerlig föryngring får utföras vid behov. Skötseln bör då utföras geografiskt i en riktning från nordost mot sydväst, för att minska risk för stormfällning. Detta görs genom avdödning/borttagning av träd medels utglesning eller genom att skapa små luckor.
- Föryngring av löv- och tall kan vid behov gynnas genom åtgärder som till exempel försiktig markberedning i kombination med småskalig bränning och plantering/insådd av frö eller ollon av lokal proveniens. Hägn får vid behov sättas upp för att skydda föryngring. Småskalig markstörning kan också behöva utföras för att gynna rödlistade och sällsynta svampars och växters föryngring.
- Bete är i nuläget ingen prioriterad skötselåtgärd men får ske och ska i så fall inte vara av högre intensitet än vad som bedöms varit vid historiskt utmarksbete. Om området ska betas får det hägnas och vid behov får uppsättning av vindskydd och anordningar för stödutfodring samt vattenförsörjning till betesdjur göras.
- Fågel-, fladdermus- och insektsholkar samt boplattformar för fåglar får vid behov sättas upp.

- Främmande, invasiva eller expansiva inhemska arter (till exempel örnbräken) som hotar naturvärden i området ska tas bort.

Om Länsstyrelsen bedömer att syftet och de uppsatta målen för skötselområden, naturtyper eller arter hotas av visst vilt kan Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare bedriva jakt för att begränsa skador. Detta kan till exempel gälla invasiva arter.

Grenar och fallna träd som missgynnar naturvärden, bedöms vara farliga eller försvårar framkomligheten får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet. I gräns mot vägar och stigar ska det inte finnas hängande eller döda träd som kan utgöra fara. I dessa gränser kan också punktinsatser göras för att skapa bryn, lämplig täthet och avstånd mellan träd och gränser.

Skogsvägen som skär genom reservatets sydvästra hörn (se karta) underhålls av fastighetsägaren.

Åtgärder för friluftslivet

Beskrivning

Området är lätt att gå igenom men saknar stigar. I sydvästra delen löper en enkel skogsväg i NV-SO-riktning. Inga anordningar för friluftslivet finns.

Bevarandemål

Området är tillgängligt enligt allemansrätten men att öka tillgängligheten genom olika anläggningar är inte prioriterat.

Skötselåtgärder

- Informationsskylt om reservatet sätts upp.
- Skyltning från allmän väg görs ej.
- Länsstyrelsens hemsida ska ha god information om områdets naturvärden.
- Gränsmarkering av området ska ske.
- En liten parkeringsplats för 1-2 bilar kan anläggas på lämplig plats om behov finns.

7. Jakt

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att utfodra vilt och anlägga åtel. Det är även förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd uppföra jakttorn och att öppna upp siktgata för jaktens behov. Jaktpass får markeras med skylt. I övrigt inskränker inte naturreservatet rätten till jakt i området.

8. Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp

Vid händelser som medför att stora mängder träd angrips, dör och/eller faller omkull vid till exempel storm och insektsangrepp gäller följande. All död ved från lövträd och tall lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas inom området eller om det är stora mängder till annat naturreservat. Om dessa händelser medför stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Om händelserna gäller gran hanteras veden på det vis som beskrivs under skötselåtgärder, se ovan.

9. Utmärkning

Reservatsgränsen ska märkas ut vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att det går att se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller fastighetsägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt. Reservatsgräns utmed väg placeras utanför vägområdet så att vägunderhållet inte påverkas av reservatet.

10. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Tabell 3. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder.

Skötselåtgärd	Prioritet, 1-3
Tillsyn av granbarkborreangrepp	1
Småskalig skötsel, skapande av luckor, hålträd, högstubbar m.m.	2
Gränsmarkering	1
Information om reservatet	1
Parkeringsplats	2

Prioritet: 1=Högst, 2=Hög, 3=Lägre

11. Förvaltning, tillsyn och uppföljning

Länsstyrelsen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder. Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i

naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

12. Karta till skötselplan

